

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์



ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

หัวข้อศึกษา

ความหมายของมนุษยสัมพันธ์

ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์

ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์

ความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์

ประโยชน์ของมนุษยสัมพันธ์

ความหมายของคำว่า “มนุษย์สัมพันธ์” (Human Relation)



ความหมาย Relation ตามรูปศัพท์มีดังนี้



คำว่ามนุษย์สัมพันธ์แบ่งศัพท์ได้ ๒ คำ



มนุษย์
(Human)



สัมพันธ์
(Relation)



↓
สัตว์ผู้มีจิตใจสูง

↓
ความผูกพันเกี่ยวข้อ



ความผูกพันเกี่ยวข้อกันของสัตว์ผู้มีจิตใจสูง

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายขอมนุษยสัมพันธ์
ไว้หลายแง่หลายมุม ซึ่งขอยกตัวอย่าง
นักวิชาการบางท่าน ดังนี้



พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ให้ความหมายว่า
ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี
ต่อกัน

วิจิตร อวะกุล ได้ให้ความหมายมนุษย์สัมพันธ์ว่า คือ การติดต่อ
เกี่ยวข้องกันเพื่อเป็นสะพานทอดไปสู่ความเป็นมิตร รวมทั้งการพัฒนา
ตนเองให้เป็นที่รักเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลอื่น



อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์ชาวกรีก อธิบายว่า มนุษย์เป็น สัตว์สังคม ซึ่งต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นเหล่า มีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกัน การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันทำให้พวกเขาารู้สึกปลอดภัย

เดวิส เคียร์ (David Keith) ให้ความหมายว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นการจูง ใจบุคคลในกลุ่มให้ร่วมมือกันเพื่อทำงานอย่างมีประสิทธิภาพบังเกิดผล เป็นที่น่าพอใจทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม



สรุป มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่าง
บุคคล เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรมใดๆ ให้บรรลุ
เป้าหมาย และดำเนินชีวิตด้วยความราบรื่น



ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์



ความเป็นมา

มนุษย์ต้องอยู่รวมกลุ่มเป็นสังคม และเมื่อเพิ่มมากขึ้นความต้องการสินค้าต่าง ๆ ก็เพิ่มขึ้น สังคมเริ่มเปลี่ยนแปลง มีการแข่งขันทางธุรกิจมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเริ่มมีความสำคัญ

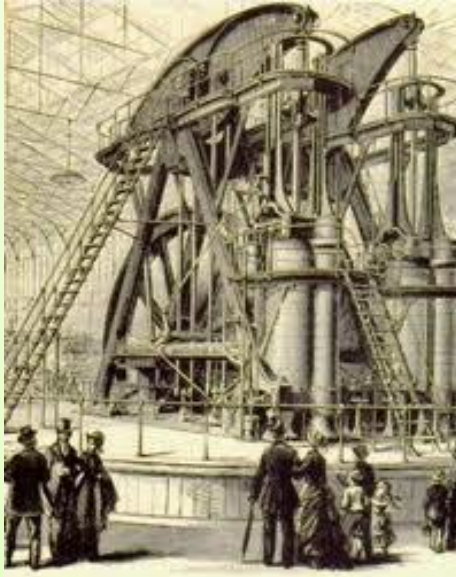
ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์



ก่อนการปฏิบัติอุตสาหกรรม

การบริหารงานของนายจ้างนั้นต้องเกี่ยวข้องกับคนที่เป็นลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน คนงานจึงถูกใช้แรงงานอย่างหนัก แรงงานมนุษย์จึงเปรียบเสมือนเครื่องจักรและสินค้า นายจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมไม่เห็นความสำคัญของลูกจ้าง ไม่สนใจความต้องการและอารมณ์ความรู้สึกของคน และไม่รู้ว่าคุณค่าความต้องการของคนมีอิทธิพลต่อผลผลิตอย่างสูง

ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์



หลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม

การใช้แรงงานคนเปลี่ยนเป็นใช้แรงงานจากเครื่องจักรแทน แต่คนก็ยังคงทำงานเพิ่มมากขึ้น เพราะประชากรเพิ่มจึงมีความต้องการสินค้าเพิ่ม คนงานเริ่มขาดอิสระ และไม่มีเวลาพักผ่อน ผลผลิตจึงไม่ได้คุณภาพ นายจ้างเริ่มเปลี่ยนแนวคิดการบริหารมาให้ความสำคัญแก่ตัวบุคคล

ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์



ผู้บุกเบิกมนุษยสัมพันธ์

ค.ศ. 1800 โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) นักอุตสาหกรรมชาวเวลล์ เป็นบุคคลแรก
ที่เริ่มต้นการสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนงาน โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของ
คนงาน เขาเชื่อว่า เด็กไม่ควรทำงานในโรงงาน และสภาพแวดล้อมที่สะอาดมีผลต่อ
การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การจัดโรงงานให้สะอาด ไม่ใช่แรงงานเด็ก
เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์



ค.ศ. 1835 แอนดิว ยูรี (Andrew Urie) เป็นอีกคนหนึ่งที่ให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อม โดยให้มีการหยุดพักตีหมา มีพัดลมระบายอากาศ ให้บริการด้านการรักษาพยาบาล จ่ายค่าจ้างเมื่อเจ็บป่วย



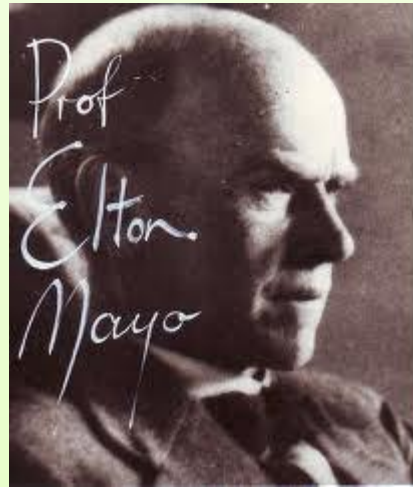
ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์



ค.ศ. 1900 เฟรดเดอริก เทย์เลอร์ Frederic K.W. Taylor วิศวกรชาวอเมริกา บิดาแห่งการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ได้วางแผนพื้นฐานมนุษยสัมพันธ์เชิงธุรกิจ โดยทำการทดลองวิธีการทำงานที่ถูกต้องกับคนงานกลุ่มหนึ่ง และพบว่าการทำงานที่ถูกวิธีจะทำให้ผลผลิตสูงขึ้น เขาเป็นบุคคลแรกที่เรียกร้องให้ผู้บริหารสนใจสภาพการทำงานของคนงานเพราะคนงานเป็นองค์ประกอบสำคัญในการผลิต นับได้ว่าทำให้เกิดการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างอีกระดับหนึ่ง



ประวัติความเป็นมาของมนุษยสัมพันธ์



ค.ศ. 1930 เอลตัน เมโย (Elton Mayo) นักจิตวิทยาสอนที่ฮาร์วาร์ด ได้ทำการทดลอง ฮอว์ธอร์น (Hawthorne Studies) ที่ Western Electric Company โดยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของนายจ้างกับลูกจ้างทางด้านสังคมและจิตใจ จากการทดลองครั้งนี้ส่งผลให้วงการธุรกิจตื่นตัวและเห็นความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ ปี 1946 จึงเปิดสอนวิชามนุษย์สัมพันธ์ที่ ฮาร์วาร์ด (Harvard U.) เป็นครั้งแรก และปี 1950 เป็นต้นมาวิชาการมนุษยสัมพันธ์จึงแพร่หลายไปทุกองค์กร

การศึกษาฮอว์ธอร์น (Hawthorne studies)

Elton Mayo และคณะได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการทำงานของ
คนงาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับปัจจัยทางกายภาพใน
การทำงาน เช่น แสงสว่าง อุณหภูมิ ทัศนคติ ระยะเวลาการหยุดพัก เป็นต้น ผลการ
ทดลอง พบว่า

- คนงานเป็นปัจจัยสำคัญที่แตกต่างจากปัจจัยการผลิตอื่น ๆ
- การทำงานมิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางกายภาพเพียงอย่างเดียวแต่ขึ้นอยู่กับ

สภาพแวดล้อมทางสังคมในองค์กรด้วย

- ความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลต่อการทำงานมากกว่าค่าตอบแทน วัตถุสิ่งของ
และบรรยากาศทางกายภาพอื่น ๆ
- ความพึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญนอกเหนือจากความรู้ความสามารถ



เอลตัน เมโย (Elton Mayo)

บิดาของมนุษยสัมพันธ์

ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน (Human Relation at Work)



ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

คือ เป็น**ศาสตร์** และ**ศิลปะ**ที่ว่าด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนกับคน คนกับกลุ่มคน และคนกับองค์กรเพื่อก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกันจนองค์การได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้



มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานมีลักษณะ ๒ ลักษณะ



เป็นศาสตร์

เป็นระบบความรู้



คือ การศึกษาเรื่องของมนุษย์โดย
ศึกษากระบวนการทางจิตวิทยา,
ธรรมชาติของมนุษย์, ความ
ต้องการของมนุษย์ เป็นต้น



เป็นศิลป์

เป็นฝีมือ



คือ ศิลปะที่เกิดจากการฝึกฝน
ไหวพริบ วิจารณ์ญาณ
รวมถึงพรสวรรค์ เป็นต้น

องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์



องค์ประกอบของ มนุษยสัมพันธ์มี 3 ประการ

ความเข้าใจตนเอง

ความเข้าใจผู้อื่น

ความเข้าใจสิ่งแวดล้อม



องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์

1. การเข้าใจตนเอง หมายถึง ความเข้าใจความต้องการของตนเอง จนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง รู้จุดที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ซึ่งการรู้จักตนเองจะทำให้ยอมรับในคุณค่าแห่งตน นับถือตนซึ่งจะนำสู่การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี





อ้วนก็สวยได้

องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์

2. การเข้าใจผู้อื่น หมายถึง การรับรู้ถึงความต้องการของผู้อื่น รวมถึงการเข้าใจลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะบุคคลนั้นๆ การเข้าใจผู้อื่นเป็นการเรียนรู้ธรรมชาติของบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล แรงจูงใจของบุคคลซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับและนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดี





เข้าใจ ยอมรับ

องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์

3. การเข้าใจสภาพแวดล้อม หมายถึง การเรียนรู้ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราและบุคคลอื่นซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และมีส่วนสัมพันธ์กับมนุษยสัมพันธ์ เช่น สภาพแวดล้อมของที่ทำงาน ที่บ้าน ห้องพักผ่อน เป็นต้น ความเข้าใจสภาพแวดล้อมจะสามารถนำมาปรับใช้ให้ตนเองมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี





เข้าใจสภาพแวดล้อม

สรุป

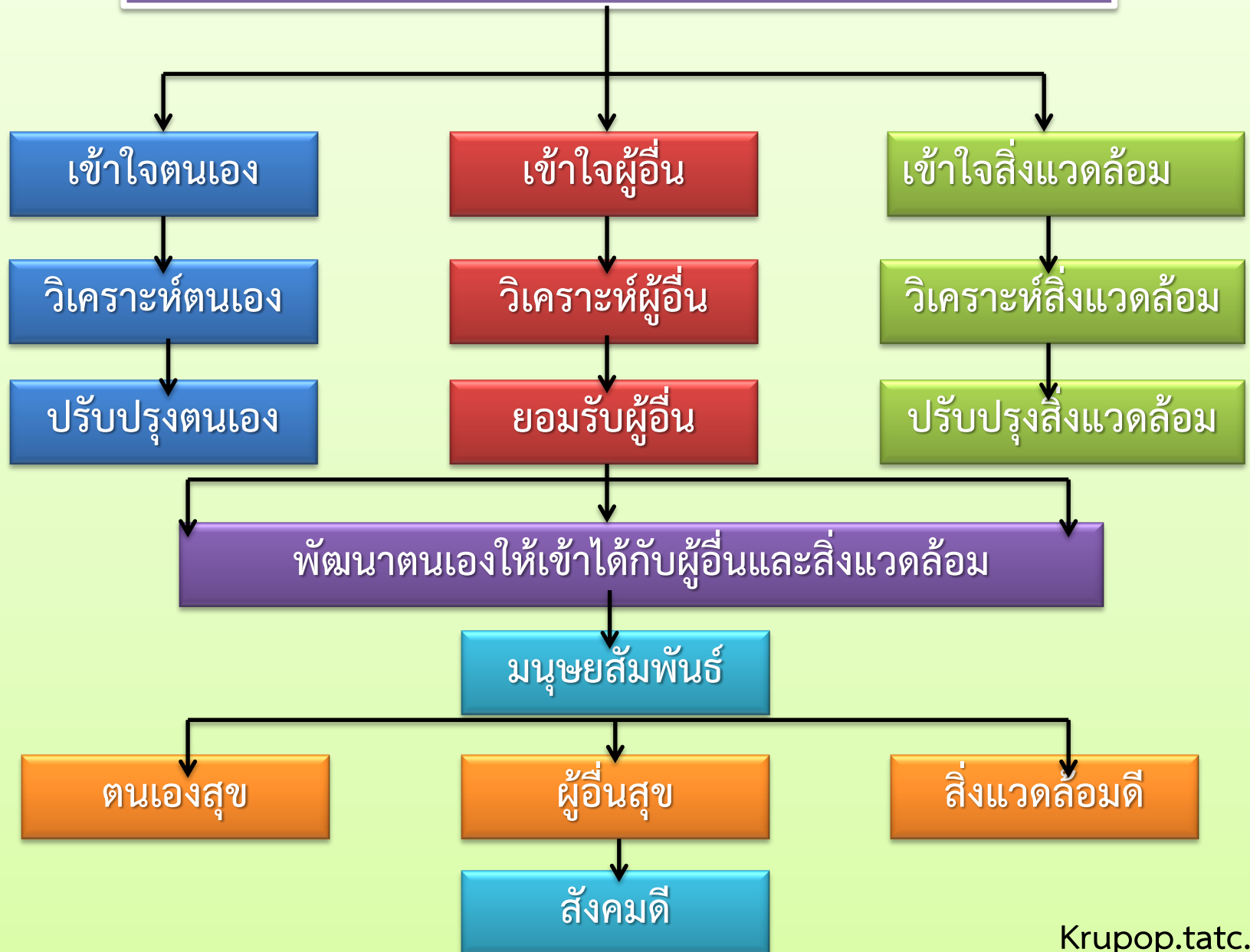
การรู้จักตนเองจนสามารถวิเคราะห์ตนเพื่อให้รู้จักตนได้
อย่างแท้จริง และสามารถปรับตัวในส่วนที่จะเป็นอุปสรรคใน
การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ จะเป็นแนวทางให้สามารถ
วิเคราะห์ผู้อื่น และเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
รวมถึงการเข้าใจสภาพแวดล้อมจะส่งผลให้เกิดแรงกระตุ้นใน
การปฏิบัติงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพขึ้น



โดยเขียนเป็นแผนผังได้ ดังนี้



แผนผังองค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์



ความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์



ความสำคัญของ มนุษยสัมพันธ์



ต่อการดำเนินชีวิต



ต่อการบริหารงาน



ต่อเศรษฐกิจธุรกิจ



ต่อการเมืองการ
ปกครอง



ความสำคัญที่มีต่อการดำเนินชีวิตในสังคม

1. ช่วยให้ไม่โดดเดี่ยวอยู่เพียงลำพัง



2. ทำให้เกิดความผูกพันและยอมรับ



3. ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย



4. ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน



ความสำคัญที่มีต่อการบริหารงาน

1. ช่วยให้รู้หลักในการครองใจพนักงาน



2. ทำให้มีรู้และมีศิลปะในการบริหารงานเพิ่มขึ้น



3. ทำให้เกิดการยอมรับและมีความผูกพันในองค์กร



4. ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือเพื่อความสำเร็จของงาน



ความสำคัญที่มีต่อเศรษฐกิจและธุรกิจ

1. ช่วยให้รู้หลักในการครองใจผู้บริโภค

2. ทำให้มีรู้และมีศิลปะในการบริการ

3. ทำให้เกิดการยอมรับและมีความผูกพันในสินค้า

4. ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจ



ความสำคัญที่มีต่อการเมืองการปกครอง

1. ช่วยให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความราบรื่น

2. ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจ

3. ทำให้เกิดการยอมรับและมีเชื่อมั่นเกิดขึ้น

4. ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญมั่นคง



ประโยชน์ของมนุษย์สัมพันธ์



ประโยชน์ของมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

1. ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน



2. ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน



3. ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการทำงาน



4. ทำให้ลดปัญหาความขัดแย้ง



5. ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน



6. ทำให้ผู้ร่วมงาน ครอบครัวยุติธรรม มีความสุข สุขภาพจิตดี องค์กร
มั่นคง สังคมสงบสุข



“ให้ท่านท่านจักให้
นบท่านท่านจักปอง
รักท่านควรครองความรัก
สามสิ่งนี้เว้นไว้

ตอบสนอง
นอบไหว้
ไว้นา
แต่ผู้ทรชน”



จบ

